

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Sprawiedliwości, www.gov.pl/sprawiedliwosc [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice]

Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Justice for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Sprawiedliwości, <https://www.gov.pl/web/justice> [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości]

Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Sprawiedliwości wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
SEKCJA PIERWSZA

SPRAWA WYSZYŃSKI PRZECIWKO POLSCE

(Skarga nr 66/12)

WYROK

Art. 1 Protokołu nr 1 • Uregulowanie sposobu korzystania z własności • Nadmierne obciążenie skarżącego, którego roszczenie odszkodowawcze za to, że lokator zajmował jego mieszkanie bez ważnego tytułu prawnego, zostało arbitralnie oddalone • Narzucenie przez sąd krajowy wymogów, które były bardzo trudne do spełnienia przez skarżącego, co w istocie pozbawiło go prawa do uzyskania naprawienia szkody

STRASBURG

24 marca 2022 r.

OSTATECZNY

24/06/2022

Wyrok ten stał się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w art. 44 ust. 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie wydawniczej.

W sprawie Wyszyński przeciwko Polsce

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Seksja Pierwsza), zasiadając jako Izba w składzie:

Marko Bošnjak, Przewodniczący,
Péter Paczolay,
Krzysztof Wojtyczek,
Alena Poláčková,
Erik Wennerström,
Raffaele Sabato,
Davor Derenčinović, Sędziowie,

oraz Liv Tigerstedt, Zastępca Kanclerza Sekcji,

mając na uwadze:

skargę (nr 66/12) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej wniesioną do Trybunału w dniu 29 grudnia 2011 r. na podstawie art. 34 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) przez obywatela polskiego, Antoniego Wyszyńskiego („skarżący”);

decyzję o zakomunikowaniu Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej („Rząd”) sprawy dotyczącej art. 1 Protokołu nr 1 oraz o uznaniu pozostałej części skargi za niedopuszczalną;

uwagi stron;

obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 1 marca 2022 r.,

wyduje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

WPROWADZENIE

1. Sprawa dotyczy odmowy przyznania skarżącemu przez władze krajowe odszkodowania za lokatora, który zajmował jego mieszkanie bez ważnego tytułu prawnego, co zdaniem skarżącego stanowiło ingerencję w jego prawo do poszanowania jego mienia na gruncie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji.

FAKTY

2. Skarżący urodził się w 1946 r. i mieszka w Poznaniu. Był reprezentowany przez A. Zielonackiego, prawnika praktykującego w Poznaniu.

3. Rząd reprezentowany był przez swojego pełnomocnika, J. Chrzanowską, a następnie przez J. Sobczaka z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

4. Okoliczności faktyczne sprawy można streścić następująco.

I. KONTEKST SPRAWY

5. Skarżący jest właścicielem kilku mieszkań znajdujących się w tym samym budynku w Poznaniu. Rozpatrywana sprawa dotyczy jednego z tych mieszkań, nr 11.

6. Mieszkanie zajmował lokator, R.S., który przez kilka lat nie płacił czynszu i opłat eksploatacyjnych.

7. W dniu 24 sierpnia 2007 r. Sąd Rejonowy w Poznaniu wydał wyrok przeciwko R.S., któremu nakazano opróżnienie mieszkania i zabranie ze sobą całego swojego dobytku. Jednocześnie Sąd Rejonowy przyznał R.S. prawo do uzyskania lokalu socjalnego od gminy Poznań i postanowił wstrzymać wykonanie opróżnienia lokalu, dopóki gmina nie zapewni R.S. lokalu socjalnego. Wyrok ten stał się ostateczny w dniu 15 września 2007 r.

8. R.S. nadal zajmował mieszkanie do 22 czerwca 2012 r., kiedy to gmina Poznań zaoferowała mu lokal socjalny. W związku z tym R.S. wyprowadził się z mieszkania skarżącego.

II. POSTĘPOWANIE W SPRAWIE ODSZKODOWANIA

9. W dniu 13 sierpnia 2008 r. skarżący wystąpił z roszczeniem odszkodowawczym do gminy Poznań. Powołał się na art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego („ustawa z 2001 r.”).

10. W dniu 16 września 2009 r. Sąd Rejonowy w Poznaniu częściowo uznał roszczenie skarżącego i nakazał gminie Poznań wypłacić skarżącemu odszkodowanie w wysokości 21 971 PLN. Sąd oddalił pozostałą część roszczenia skarżącego. W toku postępowania sąd uzyskał dwie opinie biegłych, w których wskazano wysokość czynszu, jakiej skarżący mógłby oczekiwać, gdyby wynajął mieszkanie na wolnym rynku. W pierwszej opinii uwzględniono stan mieszkania w tamtym czasie, podczas gdy obliczenia w drugiej opinii opierały się na założeniu, że mieszkanie zostanie wyremontowane w odpowiednim czasie; skarżący jasno wyraził zamiar wyremontowania mieszkania przed jego wynajęciem. W kwestii wysokości odszkodowania sąd oparł się na drugiej opinii.

11. Obie strony odwołały się od tego wyroku.

12. W dniu 11 maja 2011 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zmienił wyrok pierwszej instancji i oddalił roszczenie skarżącego. Sąd uznał, że na podstawie przepisu, na który powołuje się skarżący, odszkodowanie można przyznać tylko wtedy, gdy skarżący zdoła udowodnić, że spełnione zostały wszystkie istotne przesłanki, to znaczy istnienie szkody, jej dokładna wysokość oraz istnienie związku przyczynowego między danym zdarzeniem a poniesioną szkodą. Sąd uznał ponadto, że skarżący nie udowodnił, że nawet gdyby R.S. wyprowadził się, skarżący zdołałby znaleźć nowego lokatora, od którego uzyskiwałby dochód z najmu. Sąd podkreślił, że mieszkanie

wymagało remontu i w żadnym wypadku nie zostałyby wynajęte natychmiast po opuszczeniu go przez R.S. Ponadto skarżący nie wykazał, jak długo trwałyby prace remontowe i kiedy mieszkanie byłoby gotowe do wynajęcia.

13. Skarżący wniósł skargę kasacyjną. Powołał się m.in. na fakt, że w innych postępowaniach przeciwko gminie Poznań przy takich samych okolicznościach faktycznych sądy w przeszłości orzekały na jego korzyść.

14. W dniu 3 czerwca 2011 r. Sąd Najwyższy odmówił rozpoznania skargi kasacyjnej skarżącego. Orzeczenie to doręczono prawnikowi skarżącego w dniu 30 czerwca 2011 r.

WŁAŚCIWE RAMY PRAWNE I PRAKTYKA

15. Art. 18 ustawy z 2001 r. w okresie mającym znaczenie dla sprawy stanowił, co następuje:

„1. Osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowanie.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3, odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1, odpowiada wysokości czynszu, jaki właściciel mógłby otrzymać z tytułu najmu lokalu. [...]

3. Osoby uprawnione do lokalu zamiennego albo socjalnego, jeżeli sąd orzekł o wstrzymaniu wykonania opróżnienia lokalu do czasu dostarczenia im takiego lokalu, opłacają odszkodowanie w wysokości czynszu albo innych opłat za używanie lokalu, jakie byłyby obowiązane opłacać, gdyby stosunek prawny nie wygasł.

4. [uchylony]

5. Jeżeli gmina nie dostarczyła lokalu socjalnego osobie uprawnionej do niego z mocy wyroku, właścicielowi [lokalu] przysługuje roszczenie odszkodowawcze do gminy, na podstawie art. 417 [Kodeksu cywilnego]”.

16. Art. 417 § 1 Kodeksu cywilnego stanowi:

„Za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa”.

17. W dniu 7 kwietnia 2006 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę (III CZP 21/06), która stanowi, co następuje:

„Roszczenie właściciela lokalu przeciwko gminie, o którym mowa w art. 18 ust. 4 [obecnie art. 18 ust. 5] ustawy z [...] 2001 r. [...], jest roszczeniem odszkodowawczym. Na podstawie tego przepisu gmina zobowiązana jest do zapłaty odszkodowania tylko wtedy, gdy właściciel wykaże, że poniósł szkodę na skutek zajmowania lokalu przez osobę bez tytułu prawnego”.

PRAWO

I. ZARZUCANE NARUSZENIE ART. 1 PROTOKOŁU NR 1

18. Skarżący podniósł zarzut, że odmowa przyznania mu odszkodowania za lokatora, który zajmował jego mieszkanie bez ważnego tytułu prawnego, stanowiła ingerencję w jego prawo do poszanowania mienia z naruszeniem art. 1 Protokołu nr 1, który brzmi następująco:

„Każda osoba fizyczna i prawna ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt nie może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego.

Powyższe postanowienia nie będą jednak w żaden sposób naruszać prawa państwa do stosowania takich ustaw, jakie uzna za konieczne do uregulowania sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym lub w celu zabezpieczenia uiszczania podatków bądź innych należności lub kar pieniężnych”.

A. Dopuszczalność

1. Status ofiary przysługujący skarżącemu

19. Rząd podniósł, że skarżący utracił status ofiary, ponieważ w dniu 22 czerwca 2012 r. gmina Poznań poinformowała lokatora skarżącego o przyznaniu mu lokalu socjalnego. W ten sposób władze krajowe wypełniły obowiązek nałożony na nie przez Sąd Rejonowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2007 r. Lokator skarżącego opróżnił mieszkanie i tym samym naprawiono sytuację skarżącego. W związku z tym Rząd zwrócił się do Trybunału o uznanie niniejszej skargi za niedopuszczalną jako niezgodnej *ratione personae* z art. 1 Protokołu nr 1.

20. Skarżący podniósł, że aby móc stwierdzić, że skarżący utracił status ofiary, władze krajowe po pierwsze muszą uznać, że doszło do naruszenia Konwencji, a po drugie powinny przyznać mu odpowiednie odszkodowanie. Stwierdził on ponadto, że w dniu 22 czerwca 2012 r. jego lokator rzeczywiście otrzymał lokal socjalny. Jednak w okresie od 15 września 2007 r. do 22 czerwca 2012 r. skarżący nie mógł korzystać ze swojego mienia, a jego roszczenie odszkodowawcze za ten okres zostało oddalone przez sądy krajowe. Zdaniem skarżącego władze nie zdołały zadośćuczynić za ingerencję w jego prawa wynikające z Konwencji. Dlatego uznał, że nadal jest ofiarą naruszenia jego praw na gruncie art. 1 Protokołu nr 1.

21. Trybunał zauważa, iż bezsporne jest, że lokator skarżącego wyprowadził się z mieszkania po przyznaniu mu lokalu socjalnego przez gminę. Miało to jednak miejsce prawie pięć lat po uprawomocnieniu się nakazu eksmisji; w istocie w okresie od 15 września 2007 r. do 22 czerwca 2012 r. skarżący nie mógł swobodnie korzystać ze swojego mienia, a władze krajowe odmówiły mu odszkodowania z tego tytułu. Wynika z tego,

że w odniesieniu do tego okresu skarżący pozostaje ofiarą zarzucanego naruszenia jego praw wynikających z Konwencji i protokołów do niej.

Z tego względu Trybunał oddala zastrzeżenie Rządu.

2. Wyczerpanie krajowych środków odwoławczych

(a) Stanowiska stron

22. Rząd stwierdził ponadto, że niniejszą skargę należy uznać za niedopuszczalną ze względu na niewyczerpanie przez skarżącego krajowych środków odwoławczych. Rząd argumentował po pierwsze, że sądy krajowe oddaliły roszczenie skarżącego przeciwko gminie Poznań z powodu nieprzedstawienia przez niego odpowiednich dowodów na poparcie jego żądań. Po drugie Rząd twierdził, że na podstawie art. 18 ust. 5 ustawy z 2001 r. skarżący miał możliwość wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym do lokatora, z której to możliwości nie skorzystał.

23. Skarżący podniósł, że wyczerpał dostępne krajowe środki odwoławcze i spełnił wszystkie warunki przyznania mu odszkodowania, o których mowa w art. 18 ust. 5 ustawy z 2001 r. W odniesieniu do argumentu Rządu, że powinien był wystąpić z roszczeniem wobec R.S., skarżący utrzymywał, że nawet przy założeniu pozytywnego wyniku postępowania sądowego taki środek nie byłby skuteczny, ponieważ R.S. był niewypłacalny: nie tylko nie płacił skarżącemu należnego czynszu, lecz także nie płacił opłat eksploatacyjnych za przedmiotowe mieszkanie.

(b) Ocena Trybunału

24. Trybunał powtarza, że zasada wyczerpania krajowych środków odwoławczych określona w art. 35 ust. 1 Konwencji wymaga, aby skarżący najpierw wykorzystali środki odwoławcze przewidziane w krajowym porządku prawnym, co tym samym zwalnia państwa z odpowiadania przed Trybunałem za swoje działania, dopóki nie mają możliwości naprawienia szkody w ramach własnego porządku prawnego. Skarżący powinien zatem skorzystać ze środków odwoławczych, które są dostępne i wystarczające, aby zapewnić zadośćuczynienie za podnoszone naruszenia. W konsekwencji skargi, które mają zostać wniesione do Trybunału, powinny być najpierw wniesione do odpowiedniego organu krajowego, przynajmniej co do istoty, i z zachowaniem wymogów formalnych i terminów określonych w prawie wewnętrznym, jak również wszelkie środki proceduralne mogące zapobiec naruszeniu Konwencji winny być wcześniej wykorzystane (zob. *Vučković i Inni przeciwko Serbii* (zastrzeżenie wstępne) [WI], nr 17153/11 i 29 innych, § 72, 25 marca 2014 r.).

25. Jeżeli chodzi o roszczenie odszkodowawcze wobec gminy na podstawie art. 18 ust. 5 ustawy z 2001 r. w związku z art. 417 Kodeksu cywilnego, Trybunał zbadał już ten środek i uznał go za skuteczny w tym sensie, że umożliwił on wynajmującym uzyskanie odszkodowania za straty

poniesione z powodu niedostarczenia lokatorom lokali socjalnych przez władze gminne (zob. *Wasiewska przeciwko Polsce* (dec.), nr 9873/11, § 31, 2 grudnia 2014 r. oraz *Strzelecka przeciwko Polsce* (dec.), nr 14217/10, § 44, 2 grudnia 2014 r.).

26. Wynika z tego, że w rozpatrywanej sprawie skarżący miał obowiązek wykorzystania tego środka odwoławczego i tak też uczynił. Wniósł on swoją skargę do właściwego sądu krajowego zgodnie z wymogami proceduralnymi i w odpowiednich terminach. Jego roszczenie nie uległo przedawnieniu ani nie zostało odrzucone z przyczyn formalnych. Wręcz przeciwnie, przedmiot tego roszczenia został zbadany w dwóch instancjach sądowych. Wynika z tego, że skarżący we właściwy sposób wyczerpał dostępne krajowe środki odwoławcze.

27. W odniesieniu do drugiego argumentu Rządu Trybunał zauważa, że w innej podobnej sprawie (zob. *Kolpaczewska przeciwko Polsce* (dec.), nr 10872/11, 6 grudnia 2016 r.) Rząd stwierdził, że roszczenie przeciwko lokatorowi nie było skutecznym środkiem i że skarżąca powinna dochodzić odszkodowania od gminy. W tej sprawie Trybunał zgodził się z Rządem i uznał skargę za niedopuszczalną z uwagi na niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych. Rząd nie przedstawił dowodów na to, że pozew przeciwko lokatorowi byłby skutecznym środkiem w rozpatrywanej sprawie. W związku z tym Trybunał oddala zastrzeżenie Rządu w tym zakresie.

28. W odniesieniu do argumentu Rządu dotyczącego rzekomego niespełnienia ustawowych wymogów roszczenia odszkodowawczego Trybunał uważa, że argument ten jest ściśle powiązany z przedmiotem skargi wniesionej przez skarżącego. Z tego względu Trybunał uważa, że argument ten powinien zostać zbadany na gruncie postanowienia materialnego Konwencji, na które powołuje się skarżący (zob. w szczególności *Airey przeciwko Irlandii*, wyrok z dnia 9 października 1979 r., Seria A nr 32; *Gnahoré przeciwko Francji*, nr 40031/98, § 26, ETPC 2000-IX; oraz *Isayeva przeciwko Rosji*, nr 57950/00, § 161, 24 lutego 2005 r.). W związku z tym Trybunał dołącza zastrzeżenie Rządu do przedmiotu skargi.

29. Trybunał zauważa ponadto, że skarga nie jest w sposób oczywisty nieuzasadniona w rozumieniu art. 35 ust. 3 lit. a Konwencji. Ponadto zauważa, że nie jest ona niedopuszczalna na żadnym innym gruncie. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

B. Przedmiot skargi

1. Stanowiska stron

30. Skarżący podniósł zarzut, że odmowa przyznania mu odszkodowania za lokatora, który zajmował jego mieszkanie bez ważnego tytułu prawnego, stanowiła ingerencję w jego prawo do poszanowania jego mienia z naruszeniem art. 1 Protokołu nr 1.

31. Skarżący podniósł ponadto, że spełnił wszystkie warunki przyznania mu odszkodowania, o których mowa w art. 18 ust. 5 ustawy z 2001 r., ponieważ lokatorowi zajmującemu jego mieszkanie przyznano prawo do lokalu socjalnego, a gmina przez ponad cztery lata nie zapewniła lokatorowi tego lokalu. Zdaniem skarżącego kwestia tego, czy przeprowadziłby on remont mieszkania i jak długo trwałyby związane z tym prace, nie ma związku z ciążącym na gminie obowiązkiem wypłaty odszkodowania.

32. Rząd nie zaprzeczył, że doszło do ingerencji w poszanowanie mienia skarżącego. Podniósł on jednak, że ingerencja ta była zgodna z prawem i stanowiła realizację uprawnionego celu, mianowicie ochrony interesu publicznego i konieczności przeciwdziałania eksmisjom „na bruk”. Ponadto podniósł, że zarzucana ingerencja była zrekompensowana możliwością dochodzenia odszkodowania oraz że indywidualne obciążenie skarżącego mogło zostać zminimalizowane lub wyeliminowane, gdyby prawidłowo dowiódł pewnych okoliczności przed sądami krajowymi.

2. Ocena Trybunału

(a) Zasady ogólne

33. Trybunał powtarza, że art. 1 Protokołu nr 1 składa się z trzech odrębnych zasad: pierwsza zasada zawarta w pierwszym zdaniu pierwszego akapitu ma charakter ogólny i wyraża normę poszanowania mienia; druga zasada zawarta w drugim zdaniu pierwszego akapitu odnosi się do pozbawienia mienia i zastrzega warunki takiego pozbawienia mienia; trzecia zasada wyrażona w drugim akapicie uznaje prawo układających się państw m.in. do regulowania sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym. Zasady te nie są jednak odrębne w znaczeniu braku powiązania między nimi. Druga i trzecia zasada dotyczą szczególnych przypadków ingerencji w prawo do poszanowania mienia, a zatem należy je interpretować w świetle ogólnej zasady wyrażonej w zasadzie pierwszej (zob. m.in. *James i Inni przeciwko Zjednoczonemu Królestwu*, 21 lutego 1986, § 37, Seria A, nr 98, gdzie częściowo powtórzono zasady określone przez Trybunał w sprawie *Sporrong i Lönnroth przeciwko. Szwecji*, 23 września 1982, § 61, Seria A nr 52; zob. również *Broniowski przeciwko Polsce* [WI], nr 31443/96, § 134, ETPC 2004-V).

34. Pierwszym i najważniejszym wymogiem art. 1 Protokołu nr 1 jest to, że każda ingerencja władzy publicznej w poszanowanie mienia powinna być zgodna z prawem. W szczególności art. 1 akapit drugi, poprzez uznanie, iż państwa mają prawo do regulowania sposobu korzystania z własności, uzależnia ich prawa od warunku wykonywania ich poprzez stosowanie „ustaw”.

35. Ingerencja w prawo własności musi nie tylko stanowić realizację – zarówno co do faktów, jak i co do zasady – „uprawnionego celu” w „interesie

powszechnym”, lecz także musi odbywać się z zachowaniem rozsądnego stosunku proporcjonalności pomiędzy zastosowanymi środkami a celem, który ma być osiągnięty za pomocą wszelkich środków zastosowanych przez państwo, w tym środków mających na celu regulowanie sposobu korzystania z własności jednostki. Wymóg ten wyraża się w pojęciu „sprawiedliwej równowagi”, która musi być zapewniona między potrzebami interesu powszechnego społeczeństwa a wymogami ochrony praw podstawowych jednostki (*Hutten-Czapska przeciwko Polsce* [WI], nr 35014/97, § 167, ETPC 2006-VIII).

(b) Zastosowanie tych zasad w rozpatrywanej sprawie

36. Rząd nie kwestionował faktu, że w rozpatrywanej sprawie doszło do ingerencji w poszanowanie mienia skarżącego. Fakt, że lokator mógł pozostać w mieszkaniu skarżącego przez ponad cztery i pół roku po nakazie eksmisji, musi być uznany za ingerencję w prawo własności skarżącego. Przedmiotowy środek stanowił uregulowanie sposobu korzystania z własności, które należy zbadać na gruncie art. 1 akapitu drugiego Protokołu nr 1 i w odniesieniu do orzecznictwa w sprawach w podobnym kontekście (zob. *Immobiliare Saffi przeciwko Włochom* [WI], nr 22774/93, § 46, ETPC 1999-V; *Ghigo przeciwko Malcie*, nr 31122/05, § 50, 26 września 2006 r.; oraz *Kasmi przeciwko Albanii*, nr 1175/06, § 72, 23 czerwca 2020 r.). Trybunał przyjmuje, że przedmiotowa ingerencja miała podstawę w prawie wewnętrznym i stanowiła realizację uprawnionego celu, mianowicie ochrony interesu publicznego i konieczności przeciwdziałania eksmisjom „na bruk”. Należy zbadać, czy w postępowaniu w sprawie odszkodowania władze krajowe osiągnęły sprawiedliwą równowagę i czy na skarżącego nie nałożono nadmiernego obciążenia.

37. W tym względzie Trybunał zauważa, że skarżący powołał się na jasny przepis ustawy z 2001 r., który przewiduje prawo do odszkodowania w przypadku, gdy gmina nie zapewni lokalu socjalnego osobie uprawnionej (zob. paragraf 15 powyżej). Roszczenie oparte na tym przepisie wymaga, aby spełnione zostały wszystkie warunki uprawniające do odszkodowania. W związku z tym Trybunał zauważa, że według wyroku Sądu Okręgowego skarżący nie udowodnił, że poniesiona przez niego szkoda była normalnym następstwem niezgodnego z prawem zaniechania gminy. Zdaniem sądu skarżący nie tylko nie udowodnił, że mógłby wynająć mieszkanie innej osobie i czerpać z tego zyski, lecz także nie udowodnił, kiedy mieszkanie byłoby faktycznie gotowe do wynajęcia, biorąc pod uwagę, że wymagało remontu (zob. paragraf 12 powyżej).

38. Trybunał powtarza, że wykładnia prawa krajowego jest przede wszystkim zadaniem władz krajowych, a w szczególności sądów. Trybunał nie będzie kwestionował wykładni prawa krajowego przez sądy krajowe, chyba że taką wykładnię można uznać za arbitralną lub w sposób oczywisty nieuzasadnioną (zob. *Lupeni Greek Catholic Parish i Inni przeciwko Rumunii*

[WI], nr 76943/11, § 90, 29 listopada 2016 r. oraz *Andelković przeciwko Serbii*, nr 1401/08, § 24, 9 kwietnia 2013 r.).

39. Rząd podniósł, że indywidualne obciążenie skarżącego wynikające z opóźnienia eksmisji jego lokatora mogłoby zostać zminimalizowane lub nawet wyeliminowane przez możliwość ubiegania się o odszkodowanie od gminy. Trybunał zgadza się, że gdyby skarżący otrzymał odpowiednie odszkodowanie za okres, w którym lokator ten zajmował mieszkanie skarżącego po uprawomocnieniu się nakazu eksmisji, ingerencja w prawo skarżącego nie byłaby nadmierna. Roszczenie odszkodowawcze skarżącego zostało jednak oddalone. W tych okolicznościach Trybunał musi zbadać wyroki wydane przez sądy krajowe i przeanalizować, czy przyjęte przez nie uzasadnienie nie było arbitralne ani w sposób oczywisty nieuzasadnione.

40. Sądy krajowe uznały, że aby można było przyznać odszkodowanie, muszą być spełnione wszystkie kryteria odpowiedzialności odszkodowawczej, mianowicie: niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie pozwanego, szkoda i związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem a szkodą. Ponadto zgodziły się, że niezapewnienie przez gminę lokalu socjalnego lokatorowi zgodnie z ostatecznym wyrokiem krajowym stanowi niezgodne z prawem zaniechanie, które może być podstawą odpowiedzialności odszkodowawczej. W tych okolicznościach należało ustalić, czy szkoda będąca przedmiotem skargi była normalnym następstwem zaniechania gminy. Sąd Okręgowy uznał, że skarżący nie udowodnił, iż gdyby gmina dostarczyła lokal socjalny, otrzymywałby czynsz za swoje mieszkanie, ponieważ nie dowiódł, że by je wyremontował i wynajął. Sąd uznał ponadto, iż nawet gdyby założyć, że mieszkanie zostałoby wyremontowane i wynajęte, skarżący nie wskazał daty, od której mógłby otrzymywać czynsz. Szkoda będąca przedmiotem skargi mogłaby powstać dopiero po zakończeniu prac remontowych (zob. paragraf 12 powyżej). Jeżeli chodzi o wysokość szkody, Trybunał zauważa, że w toku postępowania krajowego przedstawiono dwie opinie biegłych określające wysokość czynszu, jakiej skarżący mógł się spodziewać przed remontem przedmiotowego mieszkania i po jego remoncie (zob. paragraf 10 powyżej). Sąd krajowy uznał, że skarżący nie udowodnił, czy i od którego momentu byłby w stanie uzyskać kwotę czynszu obliczoną przez biegłego za mieszkanie po wyremontowaniu. W uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego nie wyjaśniono jednak, na jakiej podstawie sąd ten odmówił przyznania skarżącemu odszkodowania odpowiadającego niższej kwocie obliczonej w odniesieniu do mieszkania przed remontem.

41. Trybunał uważa, że wymogi, których spełnienia oczekiwał od skarżącego Sąd Okręgowy, sformułowane w wyroku tego sądu, mianowicie udowodnienie, że skarżący by wyremontował mieszkanie i je wynajął po remoncie oraz to, jak długo potrwałyby prace remontowe, były w rzeczywistości bardzo trudne do spełnienia, a ich nałożenie stanowiło

nadmierne obciążenie, które w konsekwencji doprowadziło do arbitralnego oddalenia roszczenia skarżącego o odszkodowanie.

42. Trybunał uważa, że wymogi nałożone na skarżącego przez sądy krajowe w toku postępowania w sprawie odszkodowania w gruncie rzeczy pozbawiły go prawa do uzyskania naprawienia poniesionej szkody. Wynika z tego, że nie można uznać, iż w ingerencji będącej przedmiotem skargi zachowano „sprawiedliwą równowagę” między zastosowanymi środkami a celami, które miały być osiągnięte.

43. Powyższe rozważania są wystarczające, aby Trybunał mógł stwierdzić, że doszło do naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji. Zastrzeżenie Rządu w tym zakresie (zob. paragraf 28 powyżej) powinno zatem zostać oddalone.

II. ZASTOSOWANIE ART. 41 KONWENCJI

44. Art. 41 Konwencji stanowi:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

A. Szkoda

45. Skarżący domagał się kwoty 13 189 euro (EUR) tytułem szkody majątkowej oraz kwoty 6091 EUR tytułem szkody niemajątkowej. W kwestii szkody majątkowej skarżący oparł się na metodzie obliczeniowej przyjętej w wyroku sądu pierwszej instancji.

46. Rząd uznał te roszczenia za wygórowane.

47. Trybunał stwierdza, że skarżący został pozbawiony odszkodowania, które było mu należne na gruncie prawa krajowego, i musi wziąć pod uwagę fakt, iż niewątpliwie poniósł on pewną szkodę majątkową i niemajątkową. Dokonując oceny w oparciu o zasadę słuszności, jak wymaga tego art. 41 Konwencji, Trybunał przyznaje skarżącemu kwotę 14 600 EUR z tytułu obu szkód.

B. Koszty i wydatki

48. Skarżący domagał się również kwoty 5720 EUR tytułem kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi i przed Trybunałem.

49. Rząd podniósł, że pomimo faktu, iż skarżący przedstawił pewne dokumenty na poparcie swojego roszczenia, żądana kwota jest wygórowana i częściowo nie ma związku z poniesioną szkodą.

50. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału skarżącemu przysługuje prawo do zwrotu poniesionych kosztów i wydatków wówczas, kiedy wykazał, że były one rzeczywiście i konieczne poniesione i są uzasadnione

co do wysokości. W niniejszej sprawie, mając na uwadze posiadane dokumenty oraz powyższe kryteria, Trybunał uznaje za uzasadnione zasądzić całą dochodzoną kwotę tytułem zwrotu wszelkiego rodzaju kosztów.

C. Odsetki za zwłokę

51. Trybunał za słuszne uznaje wyznaczenie wysokości odsetek za zwłokę na podstawie marginalnej stopy procentowej Europejskiego Banku Centralnego powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z POWYŻSZYCH WZGLĘDÓW TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE:

1. *postanawia* dołączyć do przedmiotu skargi zastrzeżenie wstępne Rządu dotyczące niewyczerpania krajowych środków odwoławczych z powodu domniemanego niespełnienia ustawowych wymogów roszczenia o odszkodowanie i *oddala* to zastrzeżenie;
2. *uznaje* skargę za dopuszczalną;
3. *uznaje*, że doszło do naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji;
4. *uznaje*,
 - (a) że pozwane państwo winno, w terminie trzech miesięcy od daty, w której niniejszy wyrok stanie się ostateczny zgodnie z art. 44 ust. 2 Konwencji, uiścić na rzecz skarżącego następujące kwoty, przeliczone na walutę pozwanego państwa według kursu obowiązującego w dniu płatności:
 - (i) 14 600 EUR (czternaście tysięcy sześćset euro), plus wszelkie należne podatki, tytułem zadośćuczynienia za szkodę majątkową i niemajątkową;
 - (ii) 5720 EUR (pięć tysięcy siedemset dwadzieścia euro), plus wszelkie należne podatki, tytułem poniesionych kosztów i wydatków;
 - (b) że od upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy aż do momentu uregulowania należności, należne będą odsetki zwykłe od określonej powyżej kwoty, naliczone według stopy równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego obowiązującej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;
5. *oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego dotyczącego słusznego zadośćuczynienia.

WYROK W SPRAWIE WYSZYŃSKI PRZECIWKO POLSCE

Sporządzono w języku angielskim i obwieszono pisemnie dnia 24 marca 2022 r., zgodnie z Regulą 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Liv Tigerstedt
Zastępca Kanclerza

Marko Bosnjak
Przewodniczący